

FÀBRICA GODÓ

Narració a càrrec de Ester Piera, voluntària del festival 48H Open House BCN

Localització: pl. d'Europa, 58 (L'Hospitalet de Llobregat)

Arquitecte: Ferran Junoy, 1903; Correa Milà arquitectes (ampliació), 1962

"Em dic Ester Piera i soc voluntària a l'Hospitalet del festival d'arquitectura 48h Open House Barcelona. Ara us explicaré la fàbrica Godó i Trias.

L'edifici, de propietat municipal, està catalogat com a bé cultural d'interès local i forma part de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Es troba dins el Pla Especial de Protecció del Patrimoni de l'Hospitalet i en el Mapa del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. Als anys setanta, la fàbrica va ser un dels escenaris d'una sèrie de Televisión Española, *La saga de los Rius*, en què la fàbrica era propietat de la nissaga protagonista. Si torneu a mirar la sèrie, que està disponible per mirar a la carta al web de la televisió, hi podreu veure la fàbrica en aquell moment i la imatge que li van posar a la sèrie, que està ambientada a finals del segle XIX i inicis del segle XX.

La fàbrica Godó i Trias és al barri del Gornal, a la zona de la plaça d'Europa, a l'avinguda de la Granvia de l'Hospitalet, entre els carrers de Can Trias i de les Sangoneres. Però, quan es va construir, estava envoltada de camps, els camps de la Marina de l'Hospitalet, a tocar d'una de les sèquies que sortien del Canal de la Infanta, construït el 1819. Es va triar aquest emplaçament perquè s'hi va descobrir un aquífer profund del delta del Llobregat, ja que se'n podia aprofitar l'aigua, neta i abundant, necessària per al treball de les fàbriques tèxtils. El pou d'extracció, de 50 metres de profunditat, va ser el primer d'ús industrial al delta. La fàbrica va ser anomenada popularment com *Les Sangoneres* pel fet d'haver-se instal·lat a l'anomenat *Prat de les Sangoneres*, regat per una sèquia del Canal de la Infanta, i pel pou profund, un lloc on abundaven les sangoneres. Entre els treballadors, aquest motiu va ser molt popular pel doble sentit, referint-se a l'emplaçament i al fet que a la fàbrica es pagaven salaris miserables per jornades laborals molt llargues, que *xuclaven* els treballadors.

La fàbrica de Can Trias, de l'empresa Viuda e Hijos de Jaime Trias, va ser construïda pel mestre d'obres Jaume Brossa i Mascaró, i les calderes multitubulars de vapor, amb sistema inexplotable Viclausse, les va instal·lar l'enginyer Ferran Junoy Vernet, director de La Maquinista Terrestre i Marítima, el 1903. Es tractava d'una gran nau de dos trams, un de més curt que l'altre, pel cos de les calderes i la xemeneia, col·locada al mig. Jaume Brossa i Mascaró va ser contractista i empresari i va construir diferents immobles

d'estil clàssic, a l'Eixample, i els desapareguts banys àrabs, amb decoració d'estil neomudèjar.

Tot el conjunt final està construït en obra de fàbrica, d'obra vista. Les façanes estan coronades amb cornises amb forma de merlets que formen sanefes geomètriques amb el maó, seguint l'estil modernista industrial, i les naus estan cobertes amb teula àrab a quatre vessants. Un d'aquests dos trams es va retallar, a mitjan anys trenta del segle XX, pel costat de migdia, a causa de la prolongació de la Gran Via de les Corts Catalanes des de Barcelona, que va continuar per la nostra ciutat. Al costat nord, s'eleva una petita torre de planta quadrada amb remat amb forma de merlets.

D'aquesta mateixa època són les fàbriques de Can Trinxet (1905), Can Gras (a tocar de la primera, del 1906), Can Vilumara (1907) i Tecla Sala (1913), entre d'altres, totes dedicades al tèxtil; en aquella època, l'Hospitalet es va convertir en una ciutat industrial, a més de continuar sent una ciutat principalment agrícola. La zona on està situada la fàbrica Godó i Trias, al barri de Santa Eulàlia i el Gornal, ja destacava, des de mitjan segle XIX, per ser un territori de fàbriques, i perquè la primera fàbrica tèxtil de la ciutat ja es va col·locar en aquesta zona. En l'època de màxima expansió de l'empresa, va participar en l'Exposició Internacional de Barcelona del 1929, exposant les seves produccions.

La fàbrica es va dedicar al tèxtil del jute per fer sacs, però, cap als anys trenta del segle XX, es va dedicar a fabricar filats i teixits de cànem i, en una petita part, de cotó. A principis dels anys quaranta, a Catalunya hi havia unes quinze fàbriques de teixits de jute, però només dues filatures: la dels Godó, al carrer de la Llacuna del Poblenou (Barcelona), una família industrial originària d'Igualada, i la de la vídua de Jaume Trias.

María del Pilar Romeu Torrens, vídua de Jaume Trias, va morir el 30 d'abril del 1936, una època en què la fàbrica va ser col·lectivitzada i va patir un gran incendi. L'any 1946, els seus hereus, amb Santiago Trias i Romeu al capdavant, van fusionar la seva firma de filatures de jute amb els Godó, i van canviar el nom de l'empresa per *Godó y Trias, S.A.* Carles Godó, al capdavant de la família Godó, era l'hereu del títol de comte concedit per Alfons XIII a Ramon Godó, com a editor de *La Vanguardia*.

D'entre les sis empreses grans situades a Santa Eulàlia, que ocupaven aproximadament el 75% dels treballadors de l'Hospitalet, les dues més grans eren Can Trinxet i Can Trias. La majoria de treballadors de les fàbriques tèxtils eren dones, que representaven més del 80% de la plantilla. Cap als anys trenta, en aquesta la fàbrica van arribar a treballar-hi fins a 700 persones, repartides en dos torns, i hi va ser freqüent el treball infantil, a partir dels quinze anys, tot i que sovint l'edat es falsejava. D'aquesta manera, les dones treballaven com a filadores, mentre que els homes feien tasques de manteniment de l'edifici i de la maquinària i el transport de material.

La fàbrica es va ampliar el 1960 - 1964, per part dels arquitectes Alfons Milà i Frederic Correa, amb una sèrie de cossos per a usos administratius i productius. Frederic Correa és un arquitecte titulat per l'Escola d'Arquitectura de Barcelona que va ser alumne de Josep Maria Jujol i va col·laborar amb Josep Antoni Coderch. Juntament amb Alfons Milà

i Sagnier, va crear un estudi d'arquitectura que es va fer càrrec d'obres destacades, com ara la fàbrica Montesa, les cases de la Finca Milà i Camps, a Esplugues de Llobregat, la nova seu de la Diputació de Barcelona, annexada a Can Serra, de Josep Puig i Cadafalch, la reforma de l'Estadi Olímpic de Barcelona i altres obres, com a interioristes i dissenyadors.

La fàbrica de l'Hospitalet es va mantenir activa fins a mitjan dècada dels anys vuitanta, coincidint amb la crisi del sector. Als anys vuitanta i noranta del segle XX, la indústria tèxtil a Santa Eulàlia ja gairebé havia desaparegut. Actualment, es troba en desús, en mal estat de conservació i envoltada pels alts gratacels de la plaça d'Europa.

Moltes gràcies per aquesta visita virtual i, quan passeu per la plaça d'Europa, no us perdeu fer una escapada per veure aquesta fàbrica. Gaudiu del patrimoni i l'arquitectura hospitalenques!"